

Endurmenning skal vera fastur partur av krabbameinsviðgerð

Tilboð um endurmenning eiga at verða fastur partur av heildaviðgerðini av krabbameinssjúku, er ein av niðurstøðunum hjá Føroya Felag móti Krabbameini, nú fyrsta kanningin av tørvinum hjá føroyskum krabbameinsjúklingum á endurmenning er lögð fram

ENDURMENNING

Anna V. Ellingsgaard
anna@sosialurin.fo
Mynd: Jens Kristian Vang

Seinnapartin í gjár legði Føroya Felag Móti Krabbameini fram úrslitið av kanning av tørvinum hjá krabbameinsræktum fyri endurmenning. Kanningin er tann fyrsta av sínum slag í Føroyum, og byggir hon á bæði spurnabløð og samrøður. 65 krabbameinssjúklingar hava svarað spurnabløði, meðan samrøður eru gjørdar við 15 sjúklingar og seks avvarðandi.

Sjúklingurin er serfrøðingur

Kanningin staðfestir í fyrsta umfari, at tørvinur á endurmenning hjá føroyskum krabbameinssjúklingum er stórir. Minst líka áhugavert

er tað, at tey tilboð, ið hóast alt eru, ikki eru serliga væl skipað, sum er. Oftast er tað tí upp til sjúklingin sjálvan at leita sær fram ta vitan og tey tilboð um endurmenning, sum kundu lætt nóg um sjúkugongdina.

Karin Heinesen, sosialráðgevi, sum hevur staðið fyri kanningin, vísir í hesum sambandi á, at tað er prógvað, at jú skjótari sjúklingurin fær at at vita, hvat hann ella

hon kann vænta, jú betri gerst møguleikin fyri at gerast skjótari frískur - ikki minst, tí sjúklingurin harvið ikki nýtist at stúra so nóg fyri tí ókenda.

Í framhald av kanningin mælir Føroya Felag móti Krabbameini tí til, at endurmenning eigur at vera ein nátturligur liður í heildarviðgerðartilboðinum, líka frá at diagnosan er sett, til tann sjúkुरakti og næstu avvarð-

andi megna at fáa sum mest burtúr egnari orku í støðuni.

Heilt ítøkiliga mælir felagið til, at øll, sum koma í samband við Landssjúkrahúsið orsakað av krabbameinssjúku, fáa møguleika at útfylla eitt kortleggingarblað, sum hevur til endamáls at vísa á tørvin á endurmenning hjá tí einstaka. Júst á hesum økinum er sjúklingurin serfrøðingur í sínum lívi, og

tí eiga tiltøkini at laga seg eftir tørvinum hjá tí einstaka sjúklinginum, fyri at tey skulu gera størstan mun, vísir felagið á.

Samskipan neyðug

Í tilmælinum verður eisini mint á, at øll tilboð um endurmenning eiga at kunna broytast. Tí uttan mun til kyn, so broytist tørvinur hjá tí einstaka fyri endurmenning.

- Jú minni tann sjúki stúrir, jú størri er møguleikin fyri, at sjúklingurin gerst skjótari frískur aftur, sigur Karin Heinesen, sosialráðgevi, sum hevur staðið fyri nýggju kanningin hjá Føroya Felag móti Krabbameini

ing. Eisini økist vitanin alsamt um, hvørji tiltøk hava gera mest gagn.

Flestu sjúklingar og avvarðandi vilja sum heild hava ein virknan og ábyrgdarfullan leiklut í sjúkugongdini, men tað setir eisini stór krøv til teirra. Sum tilboðini um endurmenning eru skipað í lötuni, kenna nóg tað so, at ein stór ábyrgd verður lögð á tey, tí tað meir ella minni verður væntað av teimum, at tey sjálv taka sær av at samskipa uppgávur ímillum ymiskar stovnar og ymiskar starvsbólkar. Eisini kann tað taka mótið frá teimum og skapa mishuga, hvørja ferð tey koma í trupulleikar, tey ikki vita, hvagar tey skulu fara við fyri at fáa loystar.

Tí er fyrsta stigið á leiðini at samskipa tey ymsu tilboðini, sigur Føroya Felag móti Krabbameini, sum í næstum fer at venda sær til Almanna-ogheilsuáráð-ið við sínum tilmælum.

Rithøvundabókin á enskum

Rithøvundabókin verður í næstum lögð út á heimasíðuna hjá Rithøvundafelagnum í enskari týðing eftir amerikanska rithøvundan Randi Ward

TÝÐING

Anna V. Ellingsgaard
anna@sosialurin.fo

Tey flestu munnu kenna Rithøvundabókina, sum Rithøvundafelag Føroya gav út í 1995 og aftur í 2004. Í næstum kemur bókin út í enskari týðing eftir amerikanska Randi Ward, sum sjálv er rithøvundur og limur í Rithøvundafelag Føroya og sjálvboðin hevur týtt alla Rithøvundabókina.

Avbjóðing

Randi Ward sigur, at hug-

skotið til at týða Rithøvundabókina kom, tá ið hon gjørdist limur í felagnum í desember 2007.

- Eg kom tá í samband við Zakarias Wang, ið er kassameistari í felagnum, og vit fóru at prátta aftur og fram um, hvussu hent tað hevði verið hjá Rithøvundafelagnum at fingið eina enskaútgávuvavheimasíðuni hjá felagnum. Mín áskoðan var tá, at mest umráðandi var - ið hvussu so er at byrja við - at fáa týtt upplýsingarnar um føroysku rithøvundarnar og fáa lagt tær út á www.rit.fo, sigur Randi Ward á heimasíðuni hjá Rithøvundafelagnum

Rithøvundabókin, sum Zakarias Wang ritstjórnaði, er skrivað av rithøvundunum sjálvum, og tí eru rithøvundalýsingarnar ógvuliga ymiskar, bæði í kunningarvirði og í listaligari dygd. Sostatt var tað ein avbjóðing

í sjálvum sær at taka á seg uppgávuna at týða bókina.

- Zakarias spurdi meg, um eg vildi átaka mær hetta arbeiði, og eg svaraði at tað var gaman í. Tað var ein avbjóðing, ið mær líkaði. Eg takki Zakarias fyri moralskan stuðul íggjøgnum alla gongdina, og somuleiðis takki eg limum og nevnd í Rithøvundafelagnum fyri at hava verið tolin og fyri viðmerkingar til týðingina, sigur Randi Ward.

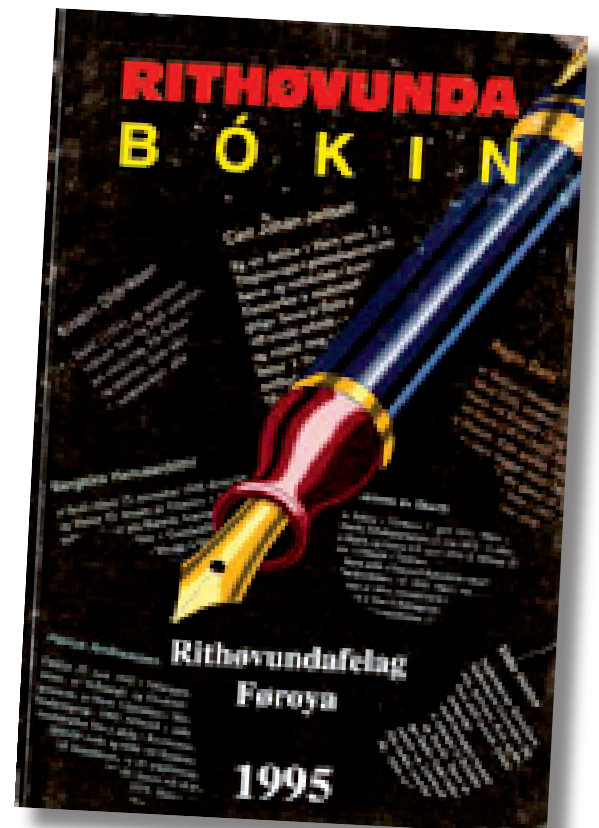
Stórt frambrot

Formaður Rithøvundafelagsins, Arnbjørn Ólavsson Dalsgarð, fegnast um, at tað umsiðir ber til at finna upplýsingar um núlivandi rithøvundar í Føroyum á enskum. Hann vísir á, at hóast upprunatekstirnir í Rithøvundabókini eru rættiliga misjavnir í dygd, er tað eitt stórt frambrot, at

hesar upplýsingar nú verða tøk á enskum, tí slíkt tilfar hevur leingi verið eftirlýst.

- Rithøvundafelagið hevur í eina tíð arbeitt við at fáa til vega útlendskt tilfar um føroyskar rithøvundar og bókmentir, og sum eitt fyrsta stig, er enska týðingin av Rithøvundabókini eitt stórt frambrot, sigur formaðurin í Rithøvundafelagnum, sum eisini heldur, at týðingin er sera væl frágingin.

Talan verður ikki um at geva út ensku útgávuna á prenti, men bert um eina talgilda útgávu á heimasíðuni hjá Rithøvundafelagnum, www.rit.fo. Fyrstu rithøvundalýsingarnar eru longu lagdar út á heimasíðuna, og restin kemur næstu dagarnar.

Nóg brúka Rithøvundabókin er nú at finna á enskum í talgildari útgávu